

SJØMANNSORGANISASJONENES FELLESSEKRETARIAT

Arbeids- og sosialdepartementet
PB 8019 Dep
0030 Oslo

Dato: 05.06.2015
Vår ref.: 2015/00021 THPE

AD HØRING NOU 2014:17 PENSJONSORDNING FOR ARBEIDSTAKERE TIL SJØS.

Sjømannsorganisasjonene, Norsk Sjømannsforbund, Norsk Sjøoffisersforbund og Det norske maskinistforbund, er av den oppfatning at det foreliggende forslag til ny pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs skisserer en god og fremtidig pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs.

Ordningen fremstår som fornuftig tilpassing til pensjonsreformen og innehar den nødvendige fleksibilitet for en yrkeskarriere som arbeidstaker på skip. Det foreslås fjernet flere av de kvalifikasjonskrav som ligger i dagens ordning og som har vært gjenstand for mye kritikk. Her kan nevnes: 12,5 års opptjeningsstid før rett til pensjon, skille mellom overordnet og underordnet, samt krav om 10 års fartstid etter fylte 40 år. Dagens ordning er også uheldig i forhold til at det er kun 25% av de som betaler inn til ordningen som ved pensjonsalder er kvalifisert til å motta pensjon. Forslaget til nytt kvalifikasjonskrav på 3 års fartstid, vil gjøre at flere av de som betaler inn til ordningen vil være kvalifisert til å motta sjømannspensjon ved oppnådd pensjonsalder. En slik omgjøring vil gjøre pensjonsordningen mer rettferdig og mer forutsigbar for de som betaler inn til ordningen.

Sjømannsorganisasjonene skal likevel bemerke følgende til enkelte elementer i den foreslåtte ordning:

Pensjonsalder:

Det er beklagelig at pensjonsalderen nå endres fra 60 til 62 år. For den som velger å forbli sjømann hele sin yrkeskarriere vil dette arbeid være både hardt og slitsomt. Etter vårt syn er det fortsatt behov for en slik pensjonsalder. Det synes forutsatt at en ny pensjonsordning ikke skal få større kostnader enn dagens ordning. Med nytt krav for rett til pensjon synes det ikke finansielt grunnlag for videreføring av 60 år som aldersgrense. Vi beklager sterkt at det ikke var vilje til å legge større økonomiske rammer for en ny ordning. I den sammenheng vises til særmerknader om ILO konvensjon og 60 års grensen gitt av arbeidstakerrepresentantene i utvalget.

Opptjeningsmodell

Sjømannsorganisasjonene støtter mindretallet i utvalget om en modell med opptjeningsprosent på 7,5 prosent opptjening av inntekt opp til 7,1 G. Beregninger som fremkommer i NOU 2014:17 viser at flertallets forslag om en opptjeningsprosent på 6,3 prosent av inntekt opp til 12 G vil favorisere de høytlønnede med inntekt langt over hva flertallet av de sjøfolk sjømannsorganisasjonene representerer. Flertallets innstilling med å anbefale en opptjeningsprosent på 6,3 prosent av inntekt opp til 12 G favoriserer inntektsnivåer på 10 G og høyere. Hovedtyngden av lønsmassen for offiserer ligger i sjiktet 6–8 G. For underordnede 4-7 G. Disse er beskjeftiget innen innenriks fart, herunder passasjerskip i ferge og lokalfart og i fraktestart. Også innen de fleste andre fartsområder

ligger hovedtyngden av lønnsmassen under 10 G. Dette tilsier at arbeidstakere til sjøs er mer tjent med en annen opptjeningsprosent. Denne gruppen vil gjennomsnittlig få en bedre pensjonsuttelling ved alternativet 7,5 prosent opptjening av inntekt opp til 7,1 G. Dette innebærer en noe større omfordeling enn flertallets forslag, men vil lettere kunne aksepteres av hovedtyngden av de som arbeider til sjøs. Flertallets forslag innebærer at flere av de som kvalifiserer til pensjon etter ny ordning, får mindre enn etter dagens ordning

Vi er av den oppfatning at ivaretagelsen av inntekt over 7,1 G kan gjøres ved andre private tjenstepensjonsordninger og ikke den lovfestede sjømannspensjonsordningen som pensjonstrygden for sjømenn er.

Sjømannsorganisasjonene ønsker således at en ny ordning skal være en modell med opptjeningsprosent opp til inntekt 7,1 G slik mindretallet i pensjonsutvalget foreslår.

Statsgaranti:

I og med at forslaget til ny pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs også skal finansieres etter utlikningsprinsippet (pay as you go) vil sjømannsorganisasjonene understreke viktigheten av at dagens statsgaranti videreføres i en ny ordning. Dette er helt nødvendig for å sikre at fremtidige pensjonsrettigheter kommer til utbetaling. Pr i dag så er det ikke noe opparbeidet fond i pensjonstrygden for sjømenn som kan sikre de rettigheter som dagens seilende opparbeider seg. Ordningen vil således, uten statsgaranti, være ekstremt utsatt for konjunktursvingninger i markedet. Statsgarantien sikrer, dersom det skulle bli vesentlig færre som betaler inn til ordningen, at opparbeidede rettigheter blir ivaretatt.

Overgangsordninger:

Sjømannsorganisasjonene noterer at utvalget i liten grad har drøftet overgangsordning mellom dagens ordning og ny pensjonsordning. Dette er sterkt beklagelig da overgangsordninger er en vesentlig del av vår vurdering for aksept av ny pensjonsordning. I den sammenheng hadde vi forventet at høringen hadde inneholdt et konkret forslag til overgangsordninger, herunder beregninger for hvorledes gammel og ny pensjon skal beregnes i opptjening til ny pensjon etter ny ordning. Når dette ikke er gjort forventer vi at forslag til overgangsordning blir sendt ut på høring engang i fremtiden. Likevel støtter vi synspunktet om lang overgangsperiode som antydnet av utvalget. 10 år bør kunne aksepteres i den sammenheng.. Der i mot er vi ikke enige i følgende:
I skissen til overgangsordning i punkt 7.3.13 heter det:

”Medlemmer som er 50 år eller eldre på overgangstidspunktet, det vil si på det tidspunktet den nye ordningen trer i kraft, følger fullt ut gammelt regelverk både på opptjening og utbetaling av pensjon, herunder uttaksalder. Disse får ingen opptjening etter nytt regelverk.”

Med denne bestemmelse vil alle innenfor aldersfastsettelsen tvinges til fortsatt å være i gammel ordning. Flere av disse vil i takt med øvrig samfunnsutvikling og behov i næringen fortsette tjenesten etter 60. Med ny grense for arbeidsgivers oppsigelse grunnet alder i Skipsarbeidsloven, vil en kunne tjenestegjøre inntil 70 år. For en 50-åring vil det kunne gi ytterligere 20 år som yrkesaktiv og opptjening i ny pensjonsmodell. Det er også et uttrykt politisk ønske om at flere skal kunne arbeide lenger.

Vi mener det er lite rimelig, og det kan oppfattes som en urettferdighet, at en blir tvunget til å fortsette i dagens ordning. Skissens lange overgangsperiode var ment å ivareta de som i dag nærmet seg pensjonsalder og som ønsket å gå av ved 60 år. For at det ikke skal oppfattes som en tvang og en urettferdighet, samtidig som de som ønsker å gå ved 60 år ivaretas, fremsetter vi et krav på at det

innføres en valgfrihet i overgangsordninger De som er 50 år eller eldre skal kunne velge om de vil følge gammelt regelverk, eller om de vil gå over på ny modell på samme vilkår som de under 50 år.

Forholdet til Fiske og fangstfartøyer:

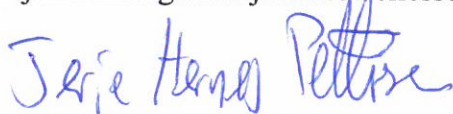
Utvalget sier følgende :

«For sjømenn på fartøy som driver fiske og fangst rapporteres ikke lønn som for andre sjømenn. Utvalget har ikke vurdert en tilpasning til ny modell for sjømannspensjon for disse sjømennene. Utvalget legger til grunn at avgiftsgrunnlaget og pensjonsutmålingen for arbeidsgivere og arbeidstakere på fartøy som driver fiske og fangst på denne bakgrunn må vurderes nærmere i forbindelse med oppfølgingen av utredningen.» (Pkt. 7.3.12).

Flere stillingskategorier på slike fartøy har rettigheter etter dagens pensjonsordning samtidig som de også for deler av utbyttet har rettigheter i Fiskepensjonsordningen. Sjømannsorganisasjonene beklager at utvalget ikke har foretatt en nærmere vurdering av hvorledes dette skal løses innenfor forslaget til ny ordning. Ei heller har departementet i forbindelse med høringen fremlagt noe forslag.

Vi beklager dette da manglende forslag til løsninger, gjør det vanskeligere for oss å foreta en endelig og helhetlig vurdering av en ny ordning. Vi forutsetter at dette i likhet med overgangsordning, blir utredet og sendt oss på høring.

Med vennlig hilsen
Sjømannsorganisasjonenes Fellessekretariat

Terje Hernes Pettersen
Leder